

**Rapport-
serie
2019:4**

**Översikt av politiska
beslut nationellt som
regionalt och aktiviteter
i Region Skåne, inom
kultur och hälsa**

Den här rapporten publicerades under oktober månad 2019. Avsikten med rapporten är att samla information av de viktigaste politiska besluten inom kultur- och hälsoområdet i Sverige sedan 1990-talet.

Rapporten har skrivits av: Anita Jensen, kultur-och hälsostrateg, Primärvårdens utbildningsenhet, Region Skåne

Ansvarig för rapporten: Eva Pulverer Marat, Enhetschef Primärvårdens utbildningsenhet, Kompetenscentrum för primärvård i Skåne

Innehållsförteckning

Syfte och innehåll	2
1. Politiska beslut	3
2. Spridning av kunskap	7
3. Satsningsområden för kultur och hälsa i Kultur Skåne	12
4. Rapporter	12

Syfte och innehåll

Syftet med denna översikt är att samla information av de viktigaste politiska besluten inom kultur- och hälsoområdet i Sverige sedan 1990-talet. Översikten vänder sig till alla som är intresserade av de politiska beslut som har stött utvecklingen i området

Dessutom innefattar dokumentet också de konferenser, seminarier, kurser, fokusområden och rapporter som genomförts i området kultur och hälsa i Region Skåne. Det har som syfte att synliggöra insatser på områden sedan år 2003 och fokusera på den regionala spridning av information och riktar sig till alla som har engagemang och intresse i verksamhet inom kultur och hälsa.

Sammanställningen är uppdelad i fyra olika sektioner:

1. Politiska beslut
2. Spridning av kunskap
3. Satsningsområden för kultur och hälsa i Kultur Skåne
4. Rapporter

1. Politiska beslut

Regionala/nationella politiska beslut inom kultur- och hälsoområdet.

1988-1997

Åren 1988 till 1997 var utsedd av FN till 'decenniet för kulturell utveckling' – under denna period lanserade UNESCO internationella projekt om kultur i vården. Detta var en inspiration för arbetet med kultur och hälsa i Sverige de kommande åren.

2000

Nationella nätverk för Kultur i vården etableras (ordförande: 2000-2007 Stockholm, 2008-2015 Region Skåne, 2016- datum Region Uppsala). Heter nu Nätverk kultur och hälsa.

2003

Region Skånes kulturförvaltning anställer en person ansvarig för kultur- och hälsoområdet.

2005

Statens kulturråd skall redovisa den strategi som myndigheten utarbetat för sitt arbete med kultur och folkhälsa relaterat till Kulturrådets verksamhetsområden. Redovisningen skall lämnas till Socialdepartementet och Folkhälsoinstitutet senast den 31 augusti 2005 (U2005/9705/Kr).

Statens folkhälsoinstitut publicerat skriften: Kultur och hälsa: en exempelsamling från forskning och praktik.

[https://www.regionuppsala.se/Global/Kultur/Kulturenheten/Kultur%20i%20v%C3%A5rden/Dokument/Kultur for halsa Exempelsamling FHI.pdf](https://www.regionuppsala.se/Global/Kultur/Kulturenheten/Kultur%20i%20v%C3%A5rden/Dokument/Kultur%20for%20halsa%20Exempelsamling%20FHI.pdf)

2007

Föreningen kultur och hälsa etableras i Riksdagen.

2006-2008

Venskapsrådet delar ut sammanlagt 15 miljoner kronor till nio kultur och hälsaforskningsprojekt. Projekten spänner över estetiska ämnen, psykologi, sociologi, antropologi och folkhälsovetenskap.

2008

Hörande om Kultur och hälsa. Ett medlemsförslag om kultur och hälsa framtas av Nordiskråd.

2009

Som underlag för Statens Folkhälsoinstitutets (FHI) arbete med nästa Folkhälsopolitiska rapport ska Statens kulturråd till FHI rapportera utvecklingen av bestämningsfaktorer för hälsan inom det egna verksamhetsområdet, bistå institutet med dataunderlag som visar utvecklingen samt rapportera de insatser som genomförts för att påverka utvecklingen. Aktuella bestämningsfaktorer och period för vilken data ska lämnas bestäms i samråd med FHI (Ku2009/1309/KV).

2010

Statens kulturråd ska utveckla sin utåtriktade information om pågående arbete inom området kultur och hälsa. Det innebär bl.a. att tillgängliggöra goda exempel och nya arbetsmetoder, i synnerhet inom sjukvård och äldreomsorg (Ku2009/2140/KT, Ku2010/966/KV).

Vetenskapsrådet publicerar rapporten: Forskning på kultur och hälsa som är en samling på nio projekt som bevilja medel och får dela på sammanlagt 15 miljoner kronor fördelat på tre år: 2006–2008.

https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25ad5/1529480531184/Forskning-om-kultur-och-haelsa_VR_2012.pdf

2011- 2013

Statens Kulturrådet fick ett uppdrag från regeringen att fördela 30 miljoner kronor för att främja äldre människonära delaktighet i kulturlivet. Med syfte till större systematisk, ökad samverkan och höjd kvalitet inom det pågående utvecklingsarbete med kulturinsatser inom äldreområdet (Regeringsbeslut Ku2011/1551/KV).

2011

Statens kulturråd får som uppdrag att redovisa gjorda insatser inom området kultur och hälsa (Ku2011/1705/KV).

2012

Statens kulturråd får regeringens uppdrag att följa upp, redovisa och kommentera genomförda insatser och uppnådda resultat inom satsningen Kultur för äldre och övriga insatser inom området kultur och hälsa (Ku2013/161/KO).

2013

Kommission för ett socialt hållbart Malmö skriver i deras rapport ”Malmös väg mot en hållbar framtid: hälsa, välfärd och rättvisa” att: Civilsamhället bör beaktas i förberedelserna för många av de politiska beslut som syftar till att göra staden socialt hållbar. Precis som i fallet med kulturen så bör kommunen använda civilsamhället som en resurs vid framtagandet av hälsofrämjande och sammanhållande åtgärder. Det behövs en infrastruktur inom kommunen för att

kunna tillvarata civilsamhällets innovationskraft och kunskaper.

https://malmo.se/download/18.693435e1616fea8abdc029f/1519310350066/malmo%CC%88kommissionen_slutrapport_2014.pdf

2014

Rapporten Vändpunkt publiceras: Region Skåne har på uppdrag av Nordiska Ministerrådet tagit fram rapporten Vändpunkt – förslag om kultur och hälsa i nordisk samverkan. Den bygger på en kartläggning av praxis, forskning och utbildning inom området kultur och hälsa i de nordiska länderna.

http://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?faces-redirect=true&aq2=%5B%5B%5D%5D&af=%5B%5D&searchType=SIMPLE&sortOrder2=title_sort_asc&query=&language=sv&pid=diva2%3A824338&aq=%5B%5B%5D%5D&sf=all&aqe=%5B%5D&sortOrder=author_sort_asc&onlyFullText=false&noOfRows=50&dswid=6570

2015

Region Skånes handlingsplan för folkhälsoarbetet (2015-2018). Ett socialt hållbart Skåne 2030 innebär ökade förutsättningar för samverkan avseende kultur och hälsa.

https://utveckling.skane.se/SysSiteAssets/folkhalsa_och_social_hallbarhet/dokument/handlingsplan-rs-folkhalsoarbete-slutversion.pdf

2015

Regeringen ger Kulturdepartement uppdraget: Utredningen Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design tillsattes med uppdraget att göra en översyn av den nuvarande politiken för arkitektur, form och design och föreslå en ny politik för området. Syftet med uppdraget är att stärka arkitekturens, formens och designens värde och betydelse för individen, livsmiljön och den hållbara samhällsutvecklingen (dir. 2014:69).

Region Skånes strategi och handlingsplan för området kultur och hälsa 2015-2020 är antagen av kultur nämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden. Strategin och handlingsplanen är styrdokument som har tagits fram för att skapa en långsiktig och hållbar utveckling av området genom samverkan mellan flera av Region Skånes förvaltningar och politikområden.

<https://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/region-skanes-strategi-och-handlingsplan-for-kultur-och-halsa-2015-2020/>

2016

I Regional kulturplan för Skåne 2016-2019 (förlängas till 2020) är ett av de kulturpolitiska målen att ”Alla har möjlighet att ta del av Skånes kulturliv och kulturupplevelser”. Här finns också utvecklings mål för kultur- och hälsoområdet. https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer_dokument/utdrag_kulturplan_kultur_och_halsa.pdf

2017/2018

I Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård 2018 och 2017 står att ”Kultur ska vara en del i det hälsofrämjande, förebyggande, vårdande och rehabiliterande arbetet. Kulturupplevelser kan förebygga ohälsa och bidra till tillfrisknande samt bättre vårdrelation och kommunikation mellan vårdare och patienter. Arbetet med kultur och hälsa utgår från Region Skånes strategi och handlingsplan för kultur och hälsa 2015-2020. Barn, äldre och personer med psykisk ohälsa har särskilt god nytta av kulturupplevelser”.

<https://www.skane.se/Public/Protokoll/Hälso-%20och%20sjukvårdsnämnden/2017-12-08/Region%20Skånes%20hälso-%20och%20sjukvårdsuppdrag%20för%202018%20med%20uppdrag%20till%20hälso-%20och%20sjukvård%20i%20egen%20regi%20samt%20intern%20kontrollplan%20för%20HSN%202018/HS-UPPDRAG%202018.pdf>

2017

Region Skånes budget och verksamhetsplan 2017 med plan för 2018-2019 innehåller ett uppdrag om att skava ”Ett rikt och varierat kulturliv är en förutsättning för en hållbar social utveckling. Kulturnämnden har ett övergripande uppdrag att göra kulturen tillgänglig för alla”.

Kommissionen för Jämlig Hälsa förslag för en förbättrad tillgänglighet för att motsvara olika behov är: ”öka hälso- och sjukvårdens tillgänglighet för att motsvara patienters olika behov såväl fysiskt, kognitivt och kommunikativt” Killa: SOU 2017:47 Nästa steg på vägen mot en mer jämlig hälsa – Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlig hälsa. <http://kommissionjamlikhalsa.se/>

Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer informera att ”Social, kulturell och fysisk aktivitet är bra för såväl hjärta som hjärna och har en förebyggande roll för utvecklingen av t.ex. psykisk ohälsa så som depressiva symptom och sjukdomar (där speciellt de sociala aktiviteterna lyfts fram som effektiva samt av demenssjukdomar). Vilka insatser som är adekvata är beroende av individens livshistoria, intressen och förmåga” SUC 2017:2. https://www.regeringen.se/4969b7/contentassets/9378aff4b35a427c99b772345af79539/sou-2017_21_webb_del2_hela.pdf

2018

Statens Kulturråd får regeringsuppdrag att genomföra en nationella översyn av området kultur och hälsa och hur det strategiska arbetet med att utveckla en ökad samverkan mellan kultur- och hälsoområdet bedrivs i samtliga län (Regeringsbeslut 2017-11-30, Ku2016/01220/KO, Ku2017/00617/KO, Ku2017/02538/KO).

https://www.kulturradet.se/globalassets/start/i-fokus/kultur-och-halsa/kultur-och-halsa-dokument/2018nationell_oversyn_kultur_halsa.pdf

Nordic Arts and Health Research Network stiftas:

<https://taikusydan.turkuamk.fi/yleinen/nordic-arts-and-health-research-conference-arts-academy-turku-finland/>

Länk till nätverk: <https://nordicartshealth.turkuamk.fi/>

I Region Skånes Kulturnämnds verksamhetsplan och budget 2019 står att samarbetet mellan kulturnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden har fördjupats under 2018 genom inrättandet av en gemensam tjänst med krav på forskarkompetens. Tjänsten är gemensamt finansierad och placeras inom ramen för Centrum för Primärvårdsforskning (CRC).

2. Spridning av kunskap

Konferenser, temadagar, seminarier och utbildningar om kultur och hälsa arrangerat av Region Skåne 2004 – 2019.

År och datum	Konferens/seminarium/ utbildning	Plats	Organisatören
2004 12 oktober	Kultur ger nya möjligheter i vården.	Regionhuset, Lund	Kultur Skåne, Kommunförbundet
2005 29 september	Berika, beröra, befrämja – om samspel mellan kultur och välbefinnande.	Palladium, Malmö	Kultur Skåne, Kommunförbundet, Stockholms läns landsting, Karolinska Institutet
2005 28 februari	Inspirationsdag – kultur i vården.	Vigs Ängar, Köpingebro, Ystad	Kultur Skåne, Kommunförbundet
2005 12 april	Konst på sjukhus- en inspirationsdag	Landskrona museum	Kultur Skåne, Kommunförbundet

ÖVERSIKT AV POLITISKA BESLUT NATIONELLT SOM REGIONALT OCH
AKTIVITETER I REGION SKÅNE, INOM KULTUR OCH HÄLSA

År och datum	Konferens/seminarium/ utbildning	Plats	Organisatören
2006 20 april	Inspirationsdag: Att göra vardagen rikare – hur vi kan arbeta med kultur inom vård och omsorg.	Kulturen, Lund	Kultur Skåne, Kommunförbundet
2006 20 oktober	I trädgården och dansen återvänder livet. En kultur i vården-konferens om kompletterande behandlingsmetoder i vården.	Sveriges Lantbruksuniversitet, Alnarp	Kultur Skåne, Kommunförbundet
2006 23 oktober	”Jag lärde känna mig själv bättre genom musiken, därför älskar jag den så mycket” En kultur i vården-konferens om ungdomskultur, om att vara tonåring och hamna på sjukhus samt om ungdomars hälsa och vuxnas ansvar.	CRC, Sjukhuset, Malmö	Kultur Skåne, Kommunförbundet
2006 Stockholm, 6 december Lund, 7 december	Kultur på nära håll – om livskvalitet, mat, miljö i vården och fysisk teater för barn och ungdom	Langstingssalen, Stockholm Scandic Star Hotel, Lund	Kultur Skåne, Kommunförbundet, Stockholms läns landsting, Karolinska Institutet
2007 11 december	Inspirationsdag för nätverket: Mötesplats-kultur, vård och hälsa.	Stiftsgården Åkersberg, Höör	Kultur Skåne, Kommunförbundet
2007 3-5 oktober	Kultur för livet Ny nordisk plattform för kultur och hälsa	Scandic Star Hotel, Lund	Region Skåne/Kultur Skåne, Kommunförbundet Skåne, Nordisk Kulturfond, Stockholm Läns Landsting
2008 11 januari	Idéseminarium om Ny nordisk plattform för kultur och hälsa	Hotel Radisson, Malmö	Kultur Skåne, Nordisk Kulturfond

ÖVERSIKT AV POLITISKA BESLUT NATIONELLT SOM REGIONALT OCH
AKTIVITETER I REGION SKÅNE, INOM KULTUR OCH HÄLSA

År och datum	Konferens/seminarium/ utbildning	Plats	Organisatören
2008 8 april	Kultur i vården – en dag med föreläsningar om kultur i vård och omsorg	Regionshuset, Lund	Region Skåne, FOU Skåne, Kommunförbundet Skåne, Vårdinstitutet
2008 20 maj	I trädgården och dansen återvänder livet – en kultur i vården-konferens om kompletterande behandlingsmetoder i vården	Sveriges Lantbruksuniversitet, Alnarp	Kultur Skåne, Kommunförbundet
2009 29 maj	Temadag: litteratur och berättande	Hässleholm Kulturhus	Kultur Skåne, Kommunförbundet
2009 23-24 september	Kultur for livet II	Umeå	Region Skåne, Norden, Nordisk Kulturfond, Kulturrådet, Norrlands Operan, Umeå Kommun, Västerbottens Läns Landsting, Västerbottensost
2009 13 oktober	Livet med demenssjukdom – respektfullt bemötande och god omvårdnad	Regionshuset, Lund	Kultur Skåne, FoU Skåne, Region Skåne, Kommunförbundet
2009 5 november	Temadag: Fokus på det friska- om samspelet mellan konsten och vården	Regionshuset, Lund	Kultur Skåne, Kommunförbundet
2010 27 maj	Mötesplats for kultur och vård. Kultur i vården-kavalkad	Hilton, Malmö	Kultur Skåne, Kommunförbundet
2010 1 juni	Konferens: Ljud och oljud. Spelar ljudmiljön någon roll i barn- och ungdomssjukvården?	Skånes universitetssjukhus, Lund	Kultur Skåne, Kommunförbundet Barn-och ungdomssjukhuset i Lund
2010 Vecka 27	Seminarium om kultur och hälsa under Almedalsveckan på Gotland	Visby, Gotland	Kulturförvaltningen

ÖVERSIKT AV POLITISKA BESLUT NATIONELLT SOM REGIONALT OCH
AKTIVITETER I REGION SKÅNE, INOM KULTUR OCH HÄLSA

År och datum	Konferens/seminarium/ utbildning	Plats	Organisatören
2010 1 september	Mötesplats kultur och vård Kultur i vården- kavalkad: Barn- och ungdomssjukvården, äldreomsorgen och psykiatri	St. Gertruds, Malmö	Kultur Skåne, Kommunförbundet
2011 6-7 oktober	Kultur för livet – Nordisk konferens om kultur, hälsa och livskvalitet-forskning, praxis och dialog	Hilton Malmö City Hotel	Nordiskt samarbetsprojekt: Region Skåne, Region Själland, CBS, Folkhälsans förbund, Hanaholmen, Trondheims kommun, Umeså kommun och Jönköpings läns landsting. Stöd från: Nordisk Kulturfond, Statensskulturråd, Kommunförbundet Skåne, Region Själland och Hälsa– och omsorgsdepartementet
2012 Datum saknas	Informationsseminarium: Kultur på recept - Kick off för läkare och verksamhetschefer	Dunkers kulturhus, Helsingborg	Region Skåne
2012 Datum saknas	Inspirationseminarium för kulturpedagoger och rehab koordinatörer inom Kultur på recept	Helsingborg	Region Skåne
2012 Datum saknas	Inspirationseminarium för kulturpedagoger och rehab koordinatörer inom Kultur på recept	Fredriksdals museum, Helsingborg	Region Skåne
2012 6 november	Konferens: Kulturens miljöer inom psykiatri – mötesplats kultur och vård	Kulturen, Lund	Kultur Skåne, Kommunförbundet Skåne, Region Skåne

ÖVERSIKT AV POLITISKA BESLUT NATIONELLT SOM REGIONALT OCH
AKTIVITETER I REGION SKÅNE, INOM KULTUR OCH HÄLSA

År och datum	Konferens/seminarium/ utbildning	Plats	Organisatören
2012 14 november	Konferens: Kultur i vården-kavalkad-mötesplats kultur och vård	St. Gertruds konferens, Malmö	Kultur Skåne, Kommunförbundet Skåne, Region Skåne
2012 5 december	Konferens: Möten, minnen, samtal-mötesplats kultur och vård	Stiftsgården Åkersberg, Höör	Kultur Skåne, Kommunförbundet Skåne, Region Skåne
2013 11 september	Konferens: Film och filmskapande som resurs inom vård och äldreomsorg	Victoriateatern, Malmö	Kultur Skåne, Kommunförbundet Skåne, Region Skåne
2013 Datum saknas	Inspirationsseminarium för kulturpedagoger och rehab koordinatörer inom Kultur på recept	Helsingborg	Region Skåne
2013 Datum saknas	Konferens: Att färdas mot nya möjligheter – en mellanstation för projekten Kultur på recept 2.0 och Naturunderstödd rehabilitering	Dunkers kulturhus, Helsingborg	Region Skåne
2013 Vecka 27	Seminarium under Almedalsveckan om Kultur på recept	Visby, Gotland	Region Skåne
2014 7 mars, 9 april, 21 maj, 18 september och 23 oktober	Utbildning: Kultur i äldreomsorg	Dockplatsen, Region Skåne	Kultur Skåne, Region Skåne
2015 22 oktober	Konferens: Kulturen lyfter- äldreomsorgen	Hässleholm kulturhus, Hässleholm	Region Skåne, Kommunförbundet Skåne. Med stöd av kulturrådet
2018 11 april	Konferens: Shared reading	Språk- och litteraturcentrum, Lunds Universitet	Region Skåne, Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet

3. Satsningsområden för kultur och hälsa i Kultur Skåne

Sedan år 2004 har kulturförvaltning haft olika satsningar inom kultur- och hälsoområden. Här kan man nämna bland annat:

- Kultur for livet – Kultur och hälsa i nordisk samverkan (2007-2010)
- Kultur och vården – äldreomsorg (2012 – 2015)
- Kultur på recept (tre projekt mellan 2010- 2016)
- Shared reading (2018-2019)

4. Rapporter

Kultur Skåne har medverkat till att dokumentera genomförda projekt inom kultur/hälsa i olika rapporter.

2005-2006

Konstvetaren Linda Fagerström, Lunds universitet, skrev en rapport om satsningen konst i äldreomsorgen

2006

Rapport skriven i ett samarbete mellan kostenheten i Region Skåne och Lunds universitet. Studenter skrev rapporten.

2006-2007

Genomfördes en utbildning för kulturpedagoger anställda på skånska museer, Birgitta Rapp skrev en rapport om satsningen.

2009

Rapport från ett konstprojekt i äldreomsorgen skriven av Catrin Ingelstedt, curator inom konstområdet.

2009-2010

Forskningscirkel och rapport genomfördes i samarbete med Kommunförbundet Skånes FoU-verksamhet år:

<http://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/14029/Skriftserie%202010-3%20tryck.pdf;jsessionid=461B7BF6F06149EAD90C861EE3124861?sequence=2>

2011

Rapport från pilotprojektet Kultur på recept:

<https://www.skane.se/organisation-politik/om-region-skane/Publikationer/Halsa-och-sjukvard/kultur-pa-recept>

2014

Vändpunkt. Förslag om kultur- och hälsa i nordisk samverkan – Kjell Austin:

<https://utveckling.skane.se/publikationer/rapporter-analyser-och-prognoser/vandpunkt--forslag-om-kultur-och-halsa-i-nordisk-samverkan/>

Processutvärdering av Kultur på recept 2.0:

<https://www.skane.se/organisation-politik/om-region-skane/Publikationer/Halsa-och-sjukvard/kultur-pa-recept>

2015

Metodrapport om Kultur på recept 2.0:

<https://www.skane.se/organisation-politik/om-region-skane/Publikationer/Halsa-och-sjukvard/kultur-pa-recept>

En studie om Clownronden och dementa personer i äldreomsorgen:

<https://utveckling.skane.se/publikationer/rapporter-analyser-och-prognoser/en-studie-om-clownronden-och-dementa-personer-i-aldreomsorgen/>

2016

Medicinsk utvärdering av Kultur på recept 2.0:

<https://www.skane.se/organisation-politik/om-region-skane/Publikationer/Halsa-och-sjukvard/kultur-pa-recept>

[vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/sakkunniggrupper/
primarvardens-utbildningsenhet/](http://vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/sakkunniggrupper/primarvardens-utbildningsenhet/)

Översikt av politiska beslut nationellt som regionalt och aktiviteter i Region Skåne,
inom kultur och hälsa

Oktober 2019

